

Szombat: tapasztalni és megélni Isten jellemét

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 1–2; 2Mózes 16:14-29;
Ézsaiás 58:1-14; Máté 12:1-13; Lukács 13:10-17

„És azt mondta nekik: A szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért. Mert az Emberfia ura a szombatnak is” (Mk 2:27-28, ÚRK).

Jodie volt az egyetlen hetednapos adventista az egyetemi csoportjában, és mivel eldöntötte, hogy szombatoként nem megy el közösségi programokra, mindenki tudomást szerzett a hitéről.

Egyszer felhívta az egyik barátja, Gayle, akinek a férje hat hétre elutazott, és megkérdezte, hogy nem töltené-e vele a következő hat péntek estét, hiszen olyankor „úgysem csinál semmit”.

Négy péntek estét együtt is töltöttek, zenét hallgattak, keresztényi tapasztalataikról beszélgettek, és igen jól érezték magukat. Az ötödik hét végén Gayle bement a városba vásárolni, és amikor az órájára nézett, ezt gondolta: *De jó! Mindjárt itt a szombat.* Akkor eszmélt rá, hogy az elmúlt négy hét során valami újat tapasztalt keresztényi életében. Fejlődött, többet megtudott Istenről és a hite elmélyült. A szombat alkalmat adott neki a tanulásra és a személyes fejlődésre.

Ez a történet is jól példázza, hogy a szombat nemcsak nyugalomnap, hanem a tanulás eszköze is lehet.

A MEGLEPETÉSEK NAPJA

Gondolkoztunk már azon, hogy Isten vajon miért adott két, egymással összhangban lévő teremtsi beszámolót *Mózes első könyve* első két fejezetében? Az 1. fejezet számba veszi a teremtés hetének eseményeit és a föld egyre jobban kibontakozó csodáit, amint alakot ölt, majd élettél telik meg, a csúcspont pedig a férfi és a nő megteremtése volt a hatodik napon. A 2. fejezet szintén beszámoló, csak hogy más nézőpontból, ugyanis a hatodik napra esik a fő hangsúly. Most Ádám kerül a kép középpontjába, és a beszámoló azt érzékelteti, hogy minden az ő és az asszony kedvéért lett: a kert, a folyók és az állatok. A teremtés túlságosan mély téma ahhoz, hogy csak egyetlen beszámoló adjon hírt róla. Először hallunk a Teremtőről, aki nagy hatalmú, művész, akinek van szeme a tökéletes szépségre. Utána úgy találkozunk Istennel, mint akinek fontosak a kapcsolatok: azt akarja, hogy az emberek szeressék egymást, gondoskodjanak egymásról és a többi teremtményről.

Olvassuk el *Mózes első könyve* 1–2. fejezetét, utána pedig gondolkodjunk el azon, hogy az első szombat (1Móz 2:1-3) hogyan kapcsolódik az első, majd a második teremtsi történethez! Mire következtetünk ebből? Ennek alapján mit jelent az, hogy Isten megáldotta és megszentelte a szombatot?

Képzeljük magunkat Ádám és Éva helyébe azon a szombaton! Ez az életünk első napja, az első nap, amit a házastársunkkal és Istennel töltünk. Mennyit lehet tanulni! Elkezdjük megismerni Istent, aki annyi szépséget teremtett. Az egyik pillanatban csodálkozva figyeljük az elefántot, a következőben már egy békát nézünk – mind egyedi, különleges. Elmosolyodunk, látva a zsiráf vagy a bivaly lépéseit. Egy hang sem jön ki a torkunkon, annyira ámulatba ejt a színek és formák sokasága, lenyűgöz a hangok szimfóniája. Gyönyörűséggel tölt el az ízek és illatok sokasága, örömmel leljük a különböző dolgok felfedezésében. A legfontosabb, hogy mind többet megtudhatunk a kapcsolatokról: a felelősségről, a gondoskodásról és a szeretetről. Mindezt a Teremtő társaságában éljük át és a többi teremtménnyel együtt kezdjük gyakorolni. Ádám és Éva számára semmiképp sem lehetett passzív élmény az első szombat. Isten teremtette ezt az alkalmat számukra, hogy az Alkotóra és a teremtményeire figyelhessenek. A meglepetések napja volt ez.

Soroljuk fel, mennyi mindent tanulhatott Ádám és Éva az első szombaton! Ezek közül melyek vannak meg még ma is, csak talán más formában? Hogyan gazdagíthatja mindez a szombatjainkat?

AZ ÚJRAFELFEDEZÉS IDEJE

Amikor az Úr arra szólította Mózeset, hogy vezesse ki az izraelitákat Egyiptomból, akkorra a többség már elfelejtette, hogy ők Isten népe. Újból fel kellett ismerniük, hogy valójában ki az az Isten, aki imádatra szólítja őket és csodálatos jövőt ígér nekik. A szombat kiemelkedő tanulási élmény volt az újrafelfedezés útján. Ez a nap a többi nép számára is világosan jelezte, hogy különleges a kapcsolat Isten és a népe között. A manna tapasztalata jól példázza, hogyan tanította az izraelitákat az Úr.

Milyen tanulságokat szűrhetek le az izraeliták 2Móz 16:14-29 szakasza szerint?

Az izraeliták Istentől kapták a manna csodáját, mindig csak egy napra való ételt adott nekik. Ha több hullott volna, megfélemezhetek volna arról, hogy ki látja el őket ennivalóval. Ezért Isten mindennap csodát tett, ami által a nép tapasztalta az Úr gondoskodását. Szombaton azonban, aminek rendkívüli napnak kellett lennie, más volt a helyzet. Ekkor két csoda is történt: pénteken dupla mennyiségű mannát kaptak, ami ráadásul nem romlott meg éjjel. Így szombaton az izraeliták csodálhatták Istent, a szabadítójukat, valamint újból megtanulhatták, mit is jelent az Ő népének lenni.

A nép negyven éven át ette a mannát (2Móz 16:35). Isten azt is meghagyta Mózesnek, hogy tegyenek félre belőle egy ómerrel, emlékeztetőként arra, hogyan táplálta őket a pusztában (2Móz 16:32-33), továbbá ez felidézte a szombat különleges tapasztalatát is. Voltak még egyéb esetek is, amelyekkel Isten világgossá tette előttük, hogy rendkívüli nap a szombat.

Ez a nap segített az izraelitáknak újra felfedezni a saját identitásukat és Isten hatalmát. Engedelmisséget kért tőlük az Úr, hogy szenteljék meg a hetedik napot, miközben még mélyebben meg kellett ismerniük a Teremtő jellemét, tartós kapcsolatot építve vele.

Tegyük fel, hogy egy tinédzserrel beszélgetünk, aki „unalmasnak” érzi a szombatot. Azért tartja csak meg, mert a Biblia előírja és a szülei ezt kéri tőle. Mit javasolnánk neki, aminek a segítségével (újból) felfedezhetné, hogy a hetedik nap remek alkalom a pozitív tanulásra?

A HELYES FONTOSSÁGI SORREND TANULÁSÁNAK IDEJE

Izrael Istennel való tapasztalatában a hullámhegyek és hullámvölgyek szorosan összefüggtek azzal, ahogyan a szombathoz viszonyultak. Isten annak a jelét látta abban, ha nem akartak figyelni a szombatra, hogy valójában nem tartották Őt fontosnak az életükben (Jer 17:19-27). Amikor újból elkötelezték magukat Isten szent napja mellett, az része lett a helyreállításnak is, jelezve, hogy helyreállt a fontossági sorrendjük. *Ézsaiás próféta könyve* 58. fejezete érdekes ellentétre mutat rá.

Olvassuk el *Ézsaiás próféta könyve* 58. fejezetét! Mit mond itt Isten a népének, ami ránk éppúgy vonatkozik ma?

Az izraeliták Isten követőinek mutatták magukat, az istentiszteletükkel, a böjtölésükkel, az istentiszteletük végeztével azonban kiderült, hogy csupán a helyes viselkedés rutinlépéseit követték, nem kötelezték el magukat őszintén, tiszta szívből Isten törvénye mellett. *Ézsaiás* az 58. fejezetben azt részletezi, hogy mit vár el a néptől az Úr.

Ez még nem minden. Olvassuk el újból a 13-14. verseket! A fejezet végén miért összpontosít a szombatra az Úr? A próféta a fejezet többi részében használt kifejezésekhez hasonlókkal figyelmeztet: „*nem üzöd kedvtelésedet*”, „*nem végzed dolgadoit*”, „*nem találsz magadnak foglalatosságot, és nem szólsz hamis beszédet*” (ÚRK). Vagyis a szombatünneplés nem azt jelenti, hogy az istentisztelet lépésein rutinszerűen végigmegyünk ugyan, de közben a saját gondolatainkkal vagyunk elfoglalva, igazából nem az istentiszteletre figyelünk. A szombatnak „gyönyörűségnek” kell lennie, amit tisztelünk. A fejezet többi részének összefüggésében a nyugalomnap lényege, hogy gyönyörűségünkre szolgáljon, ha Isten jelleméről és szándékairól tanulunk, majd az életünkben, az emberi kapcsolatainkban tükröződjön az Ő jelleme, mint ahogyan a tervei is. Az még nem elég, ha az ember tudja, hogyan kell gyakorolni a szombatünneplést és az istentiszteletet. A tanulásnak hatnia kell az életünkre. A szombat annak az ideje, amikor megtanuljuk és alkalmazzuk is a helyes fontossági sorrendet.

Valóban gyönyörűségnek tartjuk a szombatot? Ha nem ez lenne a helyzet, mit tehetnénk azért, hogy ez történjen? Hogyan tanulhatunk meg gyönyörűséget találni ebben a napban? Meg tudjuk már „szentelni” a nyugalomnapot? Beszéljessünk erről a csoportunkban! Törekedjünk a gyakorlatiasságra!

AMIKOR EGYENSÚLYBA KERÜLHETÜNK

Jézus tisztelte és kiemelte Isten törvényének fontosságát (Mt 5:17-18), miközben kifogásolta, ahogyan azt a vallási vezetők magyarázták. A szombatünnepelést érintő döntéseivel ment a leginkább szembe a kor vallási rendszerével. A zsinagógákban természetesen biztosították a tanulás lehetőségét szombaton, mindig felolvastak a Tórából és magyarázták is az olvasottakat. Az írástudók és a farizeusok jól ismerték a törvény betűjét. Jézus azonban még sokkal tovább ment azzal, ahogyan szombatonként tanította a követőit.

Olvassuk el Mt 12:1-13 és Lk 13:10-17 szakaszait! Mire tanította Jézus a kortársait ezekkel az esetekkel, és mire szólít bennünket?

A Jézus szombati gyógyításai körüli nézeteltérések fontos lelki vitákhoz vezettek a bűn természetéről, a nyugalomnap céljáról, Jézus és az Atya kapcsolatáról és Jézus hatalmáról. E heti alapigénk jól összefoglalja, hogyan viszonyult Ő a hetedik naphoz: „*És azt mondta nekik: A szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért. Mert az Emberfia ura a szombatnak is*” (Mk 2:27-28, ÚRK). Azt akarta kihangsúlyozni, hogy a nyugalomnap nem válhat teherre. Isten azért adta (teremtette), hogy sajátos alkalmat biztosítson az embereknek, amikor még többet megtudhatnak a hetedik napot elrendelő Isten jelleméről. Ilyenkor tapasztalati úton tanulhatnak, miközben a természet világát csodálják.

Jézus tettei kérdéseket ébresztettek az emberekben, és Ő ezek által arra készítette a tanítványait, a zsidó vezetőket és a tömegeket, hogy még mélyebben gondolkodjanak el a Szentírásról és arról, hogy mit jelent számukra Isten, valamint a hit. Könnyen leragadhatunk a szabályoknál és a rendelkezéseknél, amelyek önmagukban nem rosszak, csak öncélúvá válhatnak, ahelyett, hogy a célra mutató eszközök lennének. Valójában az a cél, hogy megismerjük Isten jellemét, azét, akit szolgálunk. Ez vezet el a neki való hűséges engedelmességhez, aminek az az alapja, hogy bízunk Krisztus igazságának érdemeiben.

Mi a helyzet a mi szombatünnepelésünkkel? A gyakorlatunkban pusztán a tiltások napja lett belőle, ahelyett, hogy igazán megpihennénk az Úrban és jobban megismernénk Őt? Ebben az esetben min változtathatunk, hogy több áldást tapasztalhassunk abból, amit Isten nekünk szán?

A KÖZÖSSÉG IDEJE

Jézus példát mutatott a tanítványainak a zsinagógalátogatás heti szokásának gyakorlására, akik Jézus feltámadása után is követték ezt a mintát, és így tettek Jézus más követői is. A zsinagógák váltak az elsődleges helyszínekké, ahol az apostolok a feltámadásról beszéltek, a szombat pedig a közösségi összejövetelek fontos alkalma volt, amikor tanulhattak. Végére is Jézus volt a zsidó Messiás, az Ő érkezését jövendölte meg az Ószövetség, amit minden szombaton olvastak a zsinagógában. Mi lehetett volna megfelelőbb hely a hívők számára arra, hogy Jézusról beszéljenek, bizonytságot tegyenek a zsidóknak és mindazoknak, akik félték Istent (lásd ApCsel 13:16, 26)?

Keressük ki a következő igéket! Hogyan tettek bizonytságot Jézus követői a nyilvános tereken? E szakaszokat olvasva gondolkozzunk azon, hogy hol és kihez beszéltek, mit mondtak, milyen eredménnyel! ApCsel 13:14-45; 16:13-14; 17:1-5; 18:4

Az apostolok bizonytságtétele személyes és biblikus volt. Pál részletesen elbeszélte Izrael történelmét, onnan kezdte, hogy „*a mi atyáink*” Egyiptomban voltak (ApCsel 13:17), majd folytatta a honfoglalással, a bírákon, a királyokon át Dáviddal, aki tökéletes kapcsolódási pont volt Jézushoz.

Pál meg a többiek szintén bemutatták, hogy mennyire érthető, logikus a Szentírás összefüggésében a személyes tapasztalatuk, mindaz, amit felismertek. Információt közöltek, vitáztak, beszéltek. Hatalmas ereje volt a személyes bizonytságtévésüknek és a Szentírásnak, amiről prédikáltak, tanítottak és beszélgettek. Amint az Igéből kitűnik, néhány vallási vezető irigyelte az apostolok hatalmát és azt, amilyen hatást gyakoroltak az emberekre, zsidókra és pogányokra egyaránt.

A Hetednap Adventista Egyház történelme is mutatja, hogy prédikálással és tanítással/beszélgetéssel mindig teret adunk a bizonytságtételnek meg az igemagyarázatnak. A szombatiskola és az istentisztelet, valamint az egyéb szombati programok (például ifjúsági alkalmak) kombinációja jelentős tanítási alapot biztosít az adventista istentiszteletben. Mindez lényeges a szombati tanuláshoz, persze szükség van még egyéb alkalmakra is.

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „A szombat” c. fejezet, 229-236. o.

„A zsidókra vonatkozó rendelkezések közül egyik sem különböztette meg őket olyan tökéletesen a környező népektől, mint a szombat. Isten terve szerint a szombat megtartása az Őt imádók megjelölése lesz. Elkülönülésük jele a bálványimádástól, és jele az igaz Istennel való kapcsolatuknak is. A szombat megszenteléséhez azonban az embernek magának is szentnek kell lennie, hogy hit által Krisztus igazságosságának részévé váljék. Amikor az Úr a parancsot adta Izraelnek: *»Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt«* (2Móz 20:8), ezt is hozzátette: *»Szent emberek legyetek énelöttem«* (2Móz 22:31). Csakis így különböztethette meg a szombat Izraelt mint Isten imádóit” (i. m. 231. o.).

„A szombat Krisztus hatalmának a jele, amely szentté tesz minket... A szombat mindenkinek megadatik mint az Ő megszentelő erejének jele, aki Krisztus által részesévé válik Isten Izraelének” (i. m. 236. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) **Hetednapi adventisták gyakran beszélgetnek arról, hogy mivel lehet szombaton foglalkozni. Állítsunk össze egy sor kérdést, amelyek segítenek a szombatünneplőknek az ebben a tanulmányban tárgyalt gondolatokra összpontosítani, vagyis amelyek a szombathoz rejlő tanulási lehetőségekkel kapcsolatosak! Például: „Mit szoktam szombatonként csinálni, ami által jobban megismerem Isten jellemét?”**
- 2) **Gondolkodjunk még az iménti White-idézeteken! Az tűnik ki ezekből, hogy a szombatünneplésnek nem csak a formalitásai különböztetnek meg bennünket másoktól. Milyen az az ember, aki „Krisztus igazságosságának részévé” vált, megszentelődött? Mi köze van ennek a szombathoz?**
- 3) **Hogyan tehetjük gazdagabbá szombati tapasztalatainkat? Nevezzünk meg három célt, amelyeket a következő tizenkét hónapban a szombatünneplés során szeretnénk megtanulni!**

FAZEKAS LAJOS:
TE TANÍTOTTÁL, URAM, HOGY SZERESSEM...

Te tanítottál a megbocsájtásra,
ha bűnnel élnek mások ellenem.
Ki öklöt emel az ember arcára,
lehet, önmaga ellen védtelen.

Ha ellenségem van, leszek barátja,
haragomat nem hordom szívemen.
A pőr se vigyen elragadtatásra;
itt állok – győzni, de fegyvertelen.

Te tanítottál, Uram, hogy szeressem
őt is, ki kővel megdobott, kegyetlen.
Friss kenyér legyen baráti szavam!

„Barátom” – mondom –, s nem úgy: „ellenségem”,
a haragtartóé legyen a szégyen,
a megbocsájtás enyém már, Uram...